

УДК 712.01

Гришина В.С.,

e-mail: gryshynavictoria@gmail.com , ORCID iD 0000-0002-3227-1820,

д. арх., професор Осиченко Г.О.,

e-mail: osychenko-galyna@ukr.net , ORCID iD 0000-0001-5595-220x,

Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова

РЕТРОСПЕКТИВА РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЙ І ТЕОРІЙ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМ ОЗЕЛЕНЕННЯ МІСТ

Визначаються основні етапи розвитку теорій озеленення міст та виникнення напряму «ландшафтного урбанізму», котрий представив нові у містобудуванні принципи взаємодії міста і природного ландшафту.

Ключові слова: система озеленення міста, ретроспективний аналіз, стійкий розвиток, ландшафтний урбанізм.

Стан проблеми та її актуальність. В останні роки в результаті інтенсивної урбанізації системи озеленення значних та найзначніших міст України втратили свою цілісність, перетворившись на окремі зелені плями, площі яких з кожним роком зменшуються. У кращому випадку міські парки стають не стільки органічною частиною міста, скільки відносно самостійним твором садово-паркового мистецтва, котрий не може існувати без постійної підтримуючої діяльності людей. У більшості ж випадків природні ландшафти міст потерпають від збільшення рекреаційного навантаження та приходять у деградуючий стан. Існуючі принципи формування систем озеленення міст потребують теоретичного переосмислення та оновлення з урахуванням концепції сталого розвитку міст, розвитку екологічних знань про природні екосистеми та з урахуванням сучасних проблем існування природних ландшафтів в урбанізованому міському середовищі. Питання пошуку шляхів відновлення систем озеленення міст України як одного з необхідних елементів їх стійкого розвитку стає першочерговим. З тієї точки зору актуальним є дослідження розвитку теорій і концепцій взаємовідносин штучного і природного середовища у містах, їх впливу на формування зелених просторів міста, що й становить мету даного дослідження.

Завдання дослідження визначаються наступним чином: проаналізувати та провести періодизацію розвитку теорій і концепцій формування систем озеленення міст; виявити особливості формування систем озеленення в контексті концепції сталого розвитку міст.

Дослідження проводиться в рамках НДР кафедри містобудування

ХНУМГ імені О.М. Бекетова: «Вдосконалення містобудівної організації населених пунктів в контексті концепції сталого розвитку (на прикладі Харківської агломерації)».

Застосовані **методи дослідження**: аналіз літературних джерел і проектних робіт, ретроспективний та порівняльний аналіз теорій і концепцій формування, абстрагування та синтез.

Аналіз літературних джерел та останніх публікацій. Теоретичну базу дослідження становить низка робіт, які поділяються на наступні групи:

- праці, що присвячені аналізу практиці створення природного середовища в структурі міст, планувальним закономірностям формування систем озеленення міст, етапам формування та містобудівним рівням їх проектування (О.П. Вергунова, В.А. Горохова, В.Ф. Гостева, Л.Б. Лунца, Л.О. Машинського, О.М. Микуліної, І.Д. Родічкіна, Л.І. Рубцова, А.В. Сичової, М.І. Черкасова, А.І. Чувелева, Н.Н. Юскевича та ін.)

- праці В.І. Вернадського, Б. Коммонера, Ю. Одума, Н.Ф. Реймерса, Ф.Р. Штільмарка, Ф.Н. Мількова, Ю.Л. Пивоварова та ін., котрі на підставі вивчення закономірностей існування природних об'єктів визначили зміни у розумінні процесів взаємодії штучного і природного ландшафтів та нові підходи до містобудівного проектування;

- меморандуми та конвенції щодо історичних ландшафтів (Конвенція всесвітньої спадщини 1972 р., Віденський меморандум 2005 р. та ін.);

- праці основоположників ландшафтного урбанізму (Дж. Корнера, Ч. Вальдхейма, М. Мостафарі та ін.)

Виклад основного матеріалу. Розвиток теорій і концепцій формування систем озеленення міст знаходиться в безпосередньому зв'язку з розвитком уявлень і концепцій щодо сутності самого міста, а також відображає світоглядні взаємовідносини людства і природи. Ми виявили 6 періодів розвитку теорій і практики формування системи озеленення міст.

1-й етап - розвиток окремих об'єктів озеленення міста, пов'язаний з появою та розвитком садово-паркового мистецтва (III тис. до н.е. – 1800 рр.) В цей період – система озеленення міста в цілому не була об'єктом проектування, але теорії про ідеальні міста визнавали обов'язкову наявність садів і парків у містах (Платон, Арістотель, Л. Альберті, Ж. де Шамбере, Т. Мор, Т. Кампанелла та ін.). Садово-паркове мистецтво з часів свого виникнення у рабовласницькому устрої слугувало для створення приватних рекреаційних садів і парків при сакральних комплексах та на територіях землеволодінь багатих мешканців. Орієнтація декоративного садівництва на формування обрамлення архітектурної форми відображала вторинність природного оточення, як обслуговуючого елемента, з іншого боку являлась намаганням

відтворити образ Едемського саду на землі. Уявлення про образ Едемського саду змінювалися у часі, демонструючи різноманіття змін європейських садово-паркових стилів до кінця XIX ст.

Поява перших публічних парків міст (Гайд-парк у Лондоні (сер. XVII ст.), 1634 р. Бостон-коммон в США та ін. [1]) стала не лише відображенням соціальної та демократичної спрямованості у розвитку країн, але й вперше поставила питання щодо розміщення садів і парків у містах, впливу їх на формування міського планування.

2-й етап – зародження теорії про систему озеленення міст (з 1800-х рр. до кінця XIX ст.).

Розвиток капіталістичних відносин призвів з середині XIX ст. до зростання міст, формування хаотичної щільної забудови та різкого погіршення санітарно-гігієнічних умов. Створення більш комфортних умов проживання стало основним завданням урбаністів та філософів. Перші містобудівні концепції Фур'є, Оуена та інш. розроблялися як ідеалізовані проекти, що не враховували реального або можливого місцезнаходження природних елементів в структурі міста [2, 3] (дивись табл.1). Але вони визначили принцип відокремлення (сепарації) зелених просторів міст в самостійну систему та перенесли головний акцент на санітарно-гігієнічну роль зелених насаджень.

Таблиця 1

Містобудівні концепції 2-го етапу

Рік	Назва концепції, автор	Функція та основні принципи формування системи зелених насаджень міста
Праці філософів з метою пошуку ідеальної структури міст та системи розселення		
Поч. XIX ст.	Колективне поселення Р. Оуена	<u>Функція:</u> рекреаційна <u>Принципи:</u> сепарації зелених насаджень.
1820р.	Структура зелених кілець Ш. Фур'є	Акцент на санітарно-гігієнічну функцію. <u>Принцип</u> зеленого бар'єру між функціональними зонами
1898р.	«Місто-сад» Е. Говарда	<u>Функція:</u> рекреаційна, санітарно-гігієнічна, структурно-планувальна <u>Принципи:</u> структурності, безперервності, досяжності, транзитної рекреації

Реконструкція Парижа з 1852 по 1871 роки є першим прикладом в містобудівній історії Європи, коли парки і зелені простори стали головним інтегруючим елементом міської структури, створюючи свою, незалежну або паралельну плануванню, ієрархічну «зелену» систему. Типологія зелених просторів Парижа, що визначалася планами реконструкції (від міських лісів, великих парків до озеленення площ, міських скверів та вулиць і бульварів), увійшла як базова в усі теоретичні праці наступних років та ландшафтну теорію XX століття.

В свою чергу, реконструкція *Ringstraße* у Відні 1857 р. показала ефективність кільцевої системи парків і бульварів, котра була створена на місці фортифікаційних споруд середньовічного Відня. Серед важливих здобутків цього періоду слід також зазначити ідею щодо організації Parkway між зеленими просторами міста, котру запропонував Ф.Олмсед при реконструкції Prospect Park в Брукліні (1868р.). Ідея Parkway була першим кроком у плануванні системи зелених шляхів міста - лінійних елементів, котрі пов'язують його з оточуючим ландшафтом.

Кульмінаційним моментом етапу стала поява концепції міста - саду Говарда. Новим став запропонований в концепції принцип досяжності садів і парків для всіх мешканців міста. Відокремлення зелених зон в паркові структури за радіально-кільцевою схемою та додаткове озеленення сельбищних територій призвело до розчинення міста в природному середовищі [3].

3-й етап – становлення теорії та пошук оптимальних систем озеленення міст. (кін. XIX ст. – 1930ті рр.) Найбільш продуктивний і динамічний період, коли з архітектури відокремилися ландшафтна архітектура та містобудування як самостійні галузі знань. Розподіл між ландшафтною архітектурою і містобудуванням був закріплений відкриттям нових курсів у навчальних закладах, а також об'єктами проектування, робочими масштабами та методиками проектування. В цей період оформилася теорія про об'єкти проектування ландшафтної архітектури - систему озеленення міст, типологію елементів системи та принципи її проектування.

Важливою працею цього періоду стала архітектурна енциклопедія «Handbuch der Architektur» німецького архітектора Joseph Stübben (1907р.), яка підвела підсумки досвіду реконструкції міст XIX ст., надавала практичні рекомендації щодо формування типології зелених насаджень міст, а також вперше визначила норми їх проектування, на які довгий час орієнтувалися європейські урбаністи. Наприклад, Joseph Stübben визначив при аналізі міст Європи, що на 100 га міста повинно бути як мінімум 30 га вулиць і площ, 10 га зелених просторів та 60 га забудованих територій.

На розвиток теоретичної думки вплинуло також проектування з кінця 19 століття дачних поселень в приміських ландшафтах. Таким чином вичленувався відсутній елемент системи озеленення міста - зовнішня природа і необхідний принцип формування системи - зв'язок із зовнішнім природним оточенням [4].

Вперше визначення системи озелених територій міста у сучасному сенсі було надано ландшафтним архітектором Т.Х. Моусуном у праці «Civic Art» (1911р.): «ланцюг парків, садів і відкритих просторів, сполучених бульварами або парковими дорогами, або згрупуванням громадських просторів та озелених відкритих просторів, парків або садів, організованих згідно з

комплексним планом, і поширений від міста до оточуючих сільських поселень» [79, 5]. Він також виділив два типи систем озеленення міст – радіальну та кільцеву.

Цей період також визначається активним пошуком оптимальних систем озеленення міст та принципів їх побудови, які продовжуються і в наступні періоди (таблиця 2). Було запропоновано такі ідеальні моделі систем (рис. 1):

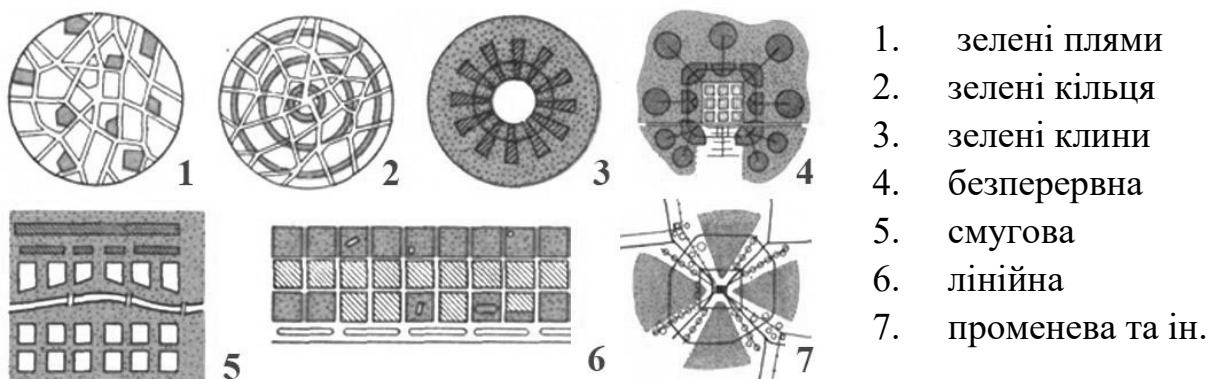

Рис. 1. Ідеальні моделі систем озеленення міст

Таблиця 2

Пошук оптимальних систем озеленення міст у 2-му етапі

Рік	Назва концепції, автор	Особливості теорії або моделі
1904р.	Система зелених плям та кілець Е. Енара	рівномірність розміщення озеленення на території міста, формування соціальної рівності через однакову пішохідну доступність до зелених об'єктів
1910р.	Клиновидна схема Р.Еберштадт, Б. Морінг, Р.Петерсен	формування стійких природних зв'язків шляхом об'єднання внутрішньоміської природи у формі зелених клинів з потужним зеленим поясом навколо міста
1918р.	Концепція розчленованого міста Проект Великого Хельсінкі Е. Саарінен	збереження цінних природних ландшафтів й ареалів при територіальному розвитку міста, враховуючи їх розміщення, розміри й форму шляхом розчленування тканини міста та формування постійних зв'язків між ними за рахунок полос озеленення житлових районів
1951р.	Система зелених насаджень м. Чандігарх, Ле Корбюзьє	органічна трансформація смугової схеми Н. Баранова, де зелені пішохідні коридори завдяки плавним межам та включенню існуючих природних об'єктів сформували стійкі природні зв'язки, формування зеленої інфраструктури наряду з транспортною

Після Афінської хартії (1933р.) було чітко визначене функціональне зонування міста, де за зеленими насадженнями закріплюється головна функція – рекреаційна. Вперше в проекті м. Чандігарх Ле Корбюзьє (1951 р.) була запропонована «сітчаста» система озеленення міста, завдяки якій міська тканина розчинялася в природному середовищі.

4-й етап – поглиблення теорії. Період визначається

широкомасштабним практичним втіленням положень окремих теорій і моделей та дослідженням сформованих систем озеленення (1930 – 1970 рр.).

В цей період теорія і практика містобудування намагається вирішувати питання соціуму в цілому. Великим успіхом Радянського Союзу було те, що нові планувальні принципи розвитку міст швидко втілювалися. Були розроблені та реалізовані проекти систем озеленення Києва, Мінська, Москви, Харкова та ін. населених міст. В той же час формувалися заміські зелені зони міст за рахунок штучно створених і природних лісопарків, парків, лісів, лісових заказників тощо. У зарубіжній практиці прикладами цілісної системи озеленення значних та найзначніших міст післявоєнного періоду являлись такі міста як Прага, Будапешт, Лейпциг, Вашингтон, Берлін, Копенгаген та інші.

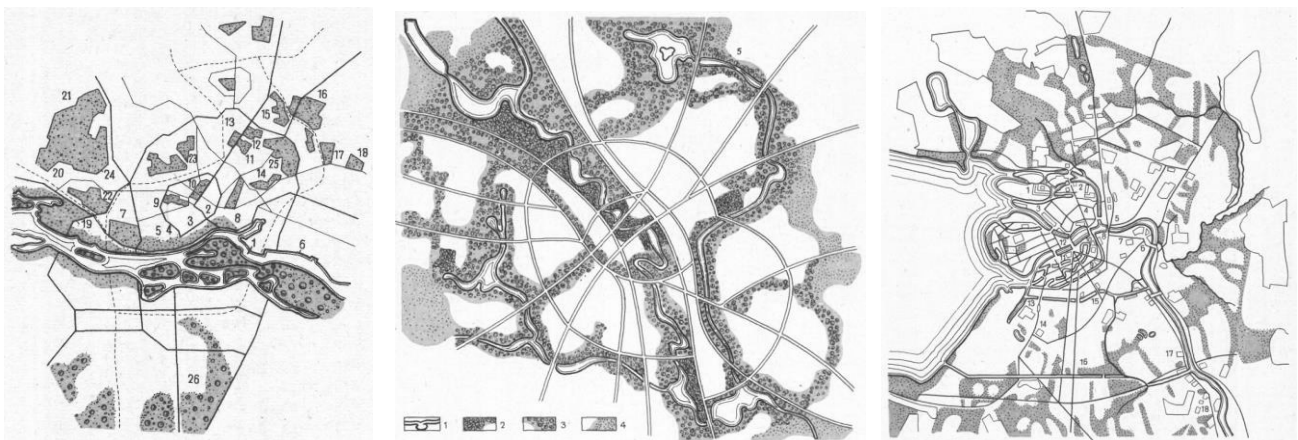

Рис. 2. Втілені системи озеленення: 1- Київ, 2 – Мінськ, 3 - Санкт-Петербург [2]

Система озеленення розглядається з урахуванням містобудівної, санітарно-гігієнічної ролі та питаннями ландшафтного мистецтва. Одночасно розробляється номенклатура та методика проектування міських озелених територій різних функціональних типів. Основними принципами організації системи озеленення стають: рівномірність розміщення зелених просторів в структурі міста, безперервність та зв'язок з зовнішнім природним оточенням.

Відповідно до цих принципів формуються реальні системи зелених насаджень міст, котрі комбінують в собі теоретичні моделі попереднього етапу в залежності від особливостей природної основи та історичного розвитку конкретного міста.

Значний вклад в розвиток теорії систем озеленення міст внесли А.П. Вергунов, І.Д. Родічкін, який сформував методологію містобудівного проектування рекреаційних систем в умовах Української РСР, С.С. Ожегов, ін.

5-й етап – вплив екологічних теорій на ландшафтну архітектуру (1970 – 1977 рр.).

Період охарактеризувався пошуком концепцій екологічного розвитку

міст і відповідає екологічній парадигмі у містобудуванні [6]. Подальший розвиток значних та найзначніших міст призвів до високого рівня окультурення існуючих елементів системи озеленення міст. Створені штучні антропогенні ландшафти втрачають здатність до самовідтворення та потребують постійної підтримки людини. Окремі невеликі елементи системи озеленення поступово нищилися. Це продемонструвало нестачу сучасних знань щодо існування природних екосистем, спонукало до активних наукових досліджень природних систем та закономірностей їх існування.

В цей період не було внесено кардинальних змін до практики організації систем озеленення міст України, але закладено підґрунтя до формування нових підходів, що було обумовлено впливом нових концепцій відносин людини і природи [7] (дивись таблицю 3):

Таблиця 3

Еко-концепції відносин людини і природи 5-го етапу

Рік	Назва концепції, автор	Особливості концепції
1970	<i>Антиріст</i> А. Горц, Н. Джоржеску-Реган	необхідність організації самодостатнього локального розвитку міст без економічного зростання та територіального розширення
1972	<i>Біорегіоналізм</i> П. Берг, Р. Десманн	необхідність узгодження економіки, культури, освіти і системи управління територіальної спільноти з екологічним потенціалом регіону
1973	<i>Глибинна екологія</i> А. Наес	визнання рівноправ'я усіх живих істот щодо можливості розвитку на планеті Земля
1973	<i>Біоекономіка</i> Н. Джоржеску-Реган	необхідність врахування взаємозалежності економічних, створених людиною і природних екосистем
1978	<i>Пермакультура</i> Б. Моллісон, Д. Холмгрен	організація коректного землекористування за допомогою нових технологій, де природа виступає засобом вирішення економічних та соціальних питань

У вітчизняному містобудуванні усвідомлення необхідності єдності зовнішніх і внутрішніх зелених просторів міста призвело до введення терміну «комплексна зелена зона міста» замість терміну «система зелених насаджень міста», а також уточненню нормативів щодо граничних рекреаційних навантажень елементів системи, що було визначено у державних будівельних нормах країни. В районному плануванні, в свою чергу, було введено поняття «природного каркасу» регіону та країни, котрий забезпечує екологічну стабільність і збереження природних ландшафтів. В цілому ж вплив екологічної парадигми в ландшафтній архітектурі на теренах України позначився в теоретичних працях акцентуванням екологічної функції зелених насаджень, вивченням граничних умов існування природної системи,

формуванням теоретичних основ відтворення деградованих промислових ландшафтів та введенням поступово в науковий облік ландшафтної архітектури понять: геосистеми (Б.В. Сочава, 1963 р.), відкриті простори (А.П. Вергунов, 1978р.), ландшафт (Л.С. Берг; Д.Л. Арманд; Ф.М. Мільков, 1973р.). А в теорії і практиці містобудування вирішення екологічних проблем міст оформилося в окрему самостійну галузь – урбоєкологію (В.В. Владіміров; В.П. Кучерявий).

6-й етап – вплив культурологічної парадигми на ландшафтну архітектуру (1977 – 1987 рр.). Культурологічна парадигма містобудуванні вирізняється підвищеним інтересом до історико-культурної спадщини і усвідомленням її значення для планування розвитку історичних міст. В ландшафтній архітектурі починають займатися проблемами збереження історичних ландшафтів. Вперше поняття історичного ландшафту було введено на Всесвітній конференції ІФЛА в Кіото 1977 р.: «Історичний ландшафт є слід події або ланцюга подій історичного значення. Історичним ландшафтом може також бути зорво сприймається вираз певного періоду в розвитку цивілізації або певного способу життя ». Таким чином, було підкреслено, що в основі такого ландшафту може лежати не тільки виняткова подія, але і тривалий період розвитку соціуму, традиція, в тому числі виражена в просторі, плануванні та архітектурі [8, 120].

Ландшафт розглядається як частина культури людства. Природний ландшафт входить в міфологічну, релігійну, історичну свідомість та художню творчість нації, впливає на образ світу та менталітет народу. Кожна культура, рефлектуючи та практично перетворюючи природний ландшафт, наділяє його образами, значеннями, новими властивостями, створює свої матеріалізовані і віртуальні ландшафти з їх рельєфом, ритмом і семантикою. Таким чином, збереження ландшафтів – це запорука збереження культурної ідентичності народу, регіону, окремої місцевості.

7-й етап – синтез теорій та пошук нових містобудівних принципів проектування в рамках концепції стійкого розвитку (1987р. – наш час). Причиною пошуку нової теоретичної концепції розвитку людства наприкінці ХХ століття стала екологічна криза, що досягла планетарних масштабів. Розуміння неспроможності жодної з попередніх концепцій вплинути на вирішення проблеми спонукало до об'єднання різногалузевих знань в єдину теорію, що визнала стійку взаємозалежність питань збереження природного оточення, економічного розвитку та соціального прогресу для гармонійного розвитку людства. Метою сформульованої в 1987 році Міжнародною комісією по навколишньому середовищу і розвитку концепції став розвиток людства, при якому задоволення потреб сучасності не підриватиме здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [9].

З огляду на велику міжнародну увагу до проблеми культури на Йоганнесбургському Всесвітньому Саміті зі сталого розвитку (2002 р.) було вперше проголошено: “культурне розмаїття – четвертий основний компонент сталого розвитку поряд з економічним, соціальним та екологічним компонентами” [10].

Концепція стійкого розвитку вплинула на містобудування, виявивши недостатню увагу проектувальників до екологічних проблем та необхідність комплексного вирішення всіх міських проблем. Теорія озеленення міст, що сформувалася на початку ХХ століття, виявила свою неспроможність відповісти на виклики сучасної екологічної кризи планетарного масштабу, проблеми збереження культурної ідентичності міст. Новий погляд на розуміння подальшого розвитку міст у розрізі концепції стійкого розвитку запропонували теоретики ландшафтного урбанізму.

Ландшафтний урбанізм - новий напрямок в еволюції міст в умовах глобалізації, який розглядає проблеми функціонування міста через «призму» ландшафтного підходу, вдосконалення містобудівних структур шляхом перетворення існуючого ландшафту з метою вдосконалення та покращення комфортності відповідних зон відпочинку населення [11]. Активними популяризаторами цієї течії являються – директор Нью-Йоркського бюро Field Operations Джеймс Корнер, директор програми ландшафтного урбанізму в Університеті Торонто Чарльз Вальдхейм та декан Вищої архітектурної школи Гарвардського університету Мохсен Мостафарі. Серед реалізованих проєктів нового напрямку слід відмітити: Парк Ля Віллет в Парижі, арх. Бернарад Чумі та Рем Кулхас (1982 р.); парк The High Line в Нью-Йорку (2009 р.), Олімпійський парк в Лондоні (2011р.), реконструкція прибережних територій Madrid Rio (2011 р.) та ін.

В теорії ландшафтного урбанізму міський ландшафт вперше виступає не в якості «натурального покриву» - основи для розміщення архітектурних об'єктів, а природна та антропогенна складова сприймаються як єдине ціле та потребують єдиного підходу при проєктуванні. Аналізуючи концептуальні масштаби ландшафту Джеймс Корнер наголошує, що ландшафт не тільки спроможний позначати місцевість, території, екосистеми, інфраструктуру, а й організовувати великі міські простори [12, 13].

Слід відмітити, що напрям знаходиться у стадії становлення, змінюється й динамічно розвивається, а це потребує нових досліджень ландшафтного урбанізму. Але вже очевидно, що змінюється основний об'єкт проєктування. В полі зору перетворень архітекторів великомасштабні прирічкові території, міська інженерна інфраструктура, деградовані ландшафти промислових територій, транспортні розв'язки, рядові житлові райони, тощо.

Висновки. Історичний аналіз визначив вплив концепцій ідеальних міст, теоретичних моделей оптимальних систем озеленення міст, концепцій і парадигм містобудування на розвиток теорії формування системи озелених територій міст у ХХ столітті.

Виявлено 7 етапів розвитку теорії формування системи озеленення міст. Повноту наукового обґрунтування та широкомасштабне втілення в практику містобудування теорія отримала у 2-у та 3-у періодах (1800 – 1930ті рр.), коли були реалізовані системи озеленення більшості міст. Головним принципом формування систем озеленення міст було визначено відокремлення зелених просторів у цілісну безперервну систему. Було визначено наступні теоретичні моделі систем озеленення: зелені плями, радіально-кільцеву (зелені кільця), клиновидну, безперервну, смугову, лінійну, променеву, сітчасту.

З другої половини ХХ століття розвиток наукових знань потребував оновлення ландшафтної теорії і методології в частині пошуку інтегральних і комплексних підходів до проблеми гармонізації взаємодії штучного і природного середовища. На початку ХІХ ст. на синтетичну концепцію претендує новий напрям в містобудуванні – ландшафтний урбанізм, котрий на міждисциплінарній основі поєднує містобудування та ландшафтну архітектуру.

Перспективу подальших досліджень становить виявлення теоретичних витоків ландшафтного урбанізму та його особливості.

Література:

1. Постникова Е.А. Исторические особенности появления и развития первых национальных парков мира. URL: <https://www.scienceforum.ru/2016/1843/24163> (дата звернення: 08.06.2017)
2. Горохов В.А. Городское зеленое строительство. Учебное пособие для вузов / В. А. Горохов. – Москва: Стройиздат, 1991. – 416 с.
3. Howard E. Garden cities of to-morrow. URL: <http://urbanplanning.library.cornell.edu/DOCS/howard.htm> (дата звернення: 15.09.2017)
4. Кириченко Е.И. Русское градостроительное искусство. Градостроительство России середины ХІХ — начала ХХ века. Книга II / Е.И. Кириченко. – М.: Прогресс-Традиция, 2003. – 560 с.
5. Mawson T.H. Civic Art: Studies in Town Planning, Parks, Boulevards and Open Spaces / Т.Н. Mawson. - London: B.T. Batsford, 1911. – 191.
6. Білоконь Ю.М. Еволюційні тенденції в теорії та методології регіонального планування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. арх. наук: спец. 18.00.04 "Містобудування та ландшафтна архітектура" / Білоконь Юрій Миколайович – Київ, 2003. – 32 с.
7. Джалали А. Комплексная история «устойчивого развития». Хронологическая таблица теорий, движений и деятелей / А. Джалали, П. Волаард. ПРОЕКТiINTERNATIONAL.- М.: ОАО «Типография Новости», 2009. - № 22. – С. 146 – 152.
8. Владимиров В.В. Город и ландшафт / В.В. Владимиров, Е.М. Микулина, З.Н. Яргина - М.: Мысль, 1986. – 238 с.
9. Мамедов Н.М. Исторический процесс и концепция устойчивого развития. URL: <https://www.socionauki.ru/journal/articles/130855/> (дата звернення: 10.09.2017)

10. Йоханнесбургская декларация по устойчивому развитию: принятая на Всемирном саммите по устойчивому развитию, Йоханнесбург, Южная Африка, 26 августа — 4 сентября 2002 года. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/decl_wssd.shtml (дата звернення: 10.09.2017)
11. Селимова С.С. Формирование понятия "ландшафтный урбанизм" в градостроительстве / С.С. Селимова. Вісник Донбаської національної академії будівництва і архітектури. - 2014. - Вип. 2. - С. 163-169.
12. Дмитриенко К. Среди «блуждающих скал»: введение в теорию и практику ландшафтного урбанизма / К. Дмитриенко. А.С.С.: - К.: Триада, 2008. - № 1. – С. 40 - 79.
13. Corner, J. Terra Fluxus, in the Landscape Urbanism Reader. / J. Corner. – New York : Princeton Architectural Press, 2005. – P. 23.

Гришина В.С., д. арх., професор Осиченко Г.О.,
Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А.Н. Бекетова

РЕТРОСПЕКТИВА РАЗВИТИЯ КОНЦЕПЦИЙ И ТЕОРИЙ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМ ОЗЕЛЕНЕНИЯ ГОРОДОВ

В статье определяются основные этапы развития теорий озеленения городов и возникновения направления «ландшафтного урбанизма», который представил новые в градостроительстве принципы взаимодействия города и природного ландшафта.

Ключевые слова: система озеленения города, ретроспективный анализ, устойчивое развитие, ландшафтный урбанизм.

Victoria Gryshyna, PhD student
Halyna Osychenko, Associate Professor, Doctor of Architecture,
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

CONCEPTS AND THEORY DEVELOPMENT RETROSPECTIVE OF THE FORMATION OF CITY GREENING SYSTEM

The main stages in the development of the cities greening theory and the emergence of the theory of "landscape urbanism", which introduced new urban planning principles for the city and the natural landscape interaction were defined in the paper.

Keywords: urban greening system, retrospective analysis, sustainable development, landscape urbanism.